RESERVILÄISLIITTO r.y.

Helsinki, 10.10.2015

Eduskunnan puolustusvaliokunta

RESERVILÄISLIITON LAUSUNTO KOSKIEN Hallituksen esitystä valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Reserviläisliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä valtion vuoden 2017 talousarvioksi. Liitto antaa lausunnon liittyen puolustusministeriön hallinnonalalle esitettyihin määrärahoihin.

Hallituksen esityksessä analysoidaan hyvin lähialueidemme sotilaallisen tilanteen kiristymistä Ukrainan tapahtumien seurauksena. Edelleen esityksessä kuvataan hyvin sodankäynnin muotojen moninaistumista ja erityisesti tähän liittyvän ns. harmaan alueen kasvua. Tämä kehitys tulee huomioida puolustusjärjestelmäämme kehitettäessä ja selvittää tässä yhteydessä myös vapaaehtoista maanpuolustustyötä tekevien järjestöjen sekä Maanpuolustuskoulutuksen ja sen organisaation tarjoamat resurssit ja mahdollisuudet tilanteissa, joissa maahamme kohdistuu erilaisia informaatiooperaatiota, erikoisjoukkojen käyttöä ja kybervaikuttamista sekä näiden yhdistelmistä koostuvia hybridioperaatiota.

Esityksessä painotetaan vahvasti kansainvälistä yhteistyötä ja sotilaallista keskinäisriippuvuutta. Vaikka kasvava, kansainvälinen yhteystyö onkin merkittävää ja tuo puolustuksellemme lisäarvoa, tulee puolustuksen rakentamisen keskeisenä tavoitteena jatkossakin olla itsenäisen, koko valtakunnan alueen kattavan puolustusjärjestelmän ylläpitäminen ja kehittäminen. Tämä edellyttää mm. laajamittaisen, yleisen asevelvollisuuden ylläpitämistä sekä riittävän suurien, reserviläisistä koostuvien sodan ajan joukkojen ylläpitämistä, riittävän laajoja kalustohankintoja sekä kertausharjoituskoulutusta.

Puolustusvoimien sodan ajan joukkojen vahvuus on 230.000 henkilöä, joista yli 95 prosenttia koostuu reserviläisistä. Tämän johdosta sodan ajan joukkojen osaaminen on suuresti riippuvainen reservin kertausharjoitusten määrästä. Huomioiden esityksessäkin kuvattu sotilaallisen tilanteen kiristyminen lähialueillamme, olisi perusteltua kasvattaa esitettyä kertaisharjoitusmäärää (18.000 reserviläistä) ylöspäin. Edelleen tätä puoltaa se, että edellisen hallituksen aikana kertausharjoituksiin osallistui säästösyistä vain muutama tuhat reserviläistä vuositasolla. Näiden vuosien aikana kertynyttä koulutusvajetta tulisi pyrkiä kaikin keinoin paikkaamaan.

Nykyisin myös vapaaehtoisella maanpuolustustyöllä ja -koulutuksella sekä sitä tarjoavilla järjestöillä on tärkeä rooli reservin sotilaallisten taitojen, yleisen kenttäkelpoisuuden ja maanpuolustustahdon ylläpitämisessä. Erityisen tärkeää näiden järjestöjen toiminta on ollut niin vuosina, jolloin kertausharjoituskoulutusta on ollut erittäin vähän. Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen ja -työn resurssien kehittämiseen on kiinnitetty huomiota mm. edellisen hallituksen puolustuspoliittisessa selonteossa sekä vapaaehtoisen maanpuolustuksen valtakunnallisen neuvottelukunnan erilaisissa lausunnoissa. Nykyhallituksen ohjelmassa tähän tarkoitetut resurssit on määritelty turvattaviksi.

Sipilän hallituksen ohjelmassa on myös selkeästi linjattu Puolustusvoiminen määrärahojen säilyttäminen riittävällä tasolla ja kalustohankintoihin tarkoitettujen määrärahojen selvä lisääminen nyt menossa olevalla hallituskaudella. Jälkimmäisellä korotuksella on tarkoitus turvata mm. alueellisten joukkojen vanhenevan kaluston uusiminen, joka on edellytys koko valtakunnan kattavan ja itsenäisen puolustusjärjestelmän ylläpidolle lähivuosina.

Nyt käsittelyssä olevassa talousarviossa niin Puolustusvoimien toimintamäärärahat kuin kalustohankintoihin tarkoitetut määrärahatkin laskevat. Kehitys on ristiriidassa hallitusohjelman linjausten kanssa. Vielä räikeämmin se on ristiriidassa lähialueillamme tapahtuvan kehityksen kanssa, jota on kuvattu talousarvioesityksessä sekä tämän lausunnon alkuosassa.

Erityisen hämmentävää on esitetty, noin viidenneksen lasku maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen tarkoitettujen määrärahojen osalta. Reserviläisliitto pitää leikkausta hallitusohjelman tavoitteiden vastaisena ja toteaa, että kaavailtu määrärahataso tulee vakavasti heikentämään järjestöjen edellytyksiä toteuttaa vapaaehtoista maanpuolustustyötä ja -koulutusta, jolla kyetään poikkeuksellisen kustannustehokkaasti ylläpitämään ja edistämään reservin osaamista, suorituskykyä ja vahvaa maanpuolustustahoa.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys järjesti vuonna 2015 yhteensä lähes 1.900 erilaista koulutustapahtumaa, joihin osallistui yli 42.000 reserviläistä ja muuta suomalaista. Koulutusvuorokausia kertyi yhteensä lähes 90.000. Syksyllä 2015 tehdyn kouluttajatutkimuksen mukaan yli 40 prosenttia MPK:n vapaaehtoiskouluttajista oli Reserviläisliiton jäseniä.

Reserviläisliiton organisaation puitteissa puolestaan järjestettiin viime vuonna mm. 10.319 ampumatilaisuutta ja -kilpailua, joissa kirjattiin 64.571 osallistumiskertaa, 8.029 erilaista liikunta- ja urheilutapahtumaa, joissa kirjattiin 52.388 osallistumiskertaa sekä mm. 713 kunniavartiota, 441 seppeleenlaskua, 80 erilaista maanpuolustusjuhlaa, 154 erilaista esitelmä-, info- ja messutoimintatilaisuutta sekä 33 tiedotustilaisuutta, joihin osallistui ja, joita seurasi kymmeniä tuhansia suomalaisia.

Nyt esitettävät leikkaukset asettavat erityisen vaikeaan tilanteeseen maanpuolustusjärjestöjen yhteisen koulutusorganisaation Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen. Rahoituksen leikkaaminen esitetyllä tavalla aiheuttaa MPK:ssa henkilöstöön kohdistuvia sopeuttamistoimenpiteitä, jotka tulevat toteutuessaan vähentämään MPK:n mahdollisuuksia tarjota koulutusta reserviläisille.

Myös muiden maanpuolustusjärjestön toimintaedellytyksiä leikkaukset heikentävät merkittävästi. Reserviläisliiton osalta tuen supistuminen esitetyllä tavalla tulee ensisijaisesti heikentämään liiton mahdollisuuksia tukea maakunnallisten piiriensä ja paikallisten yhdistystensä toimintaa. Jälkimmäiset vastaavat pitkälti käytännön reserviläistoiminnan järjestämisestä ja niillä on myös merkittävä rooli Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutustoiminnan kannalta.

Puolustusvoimien sodan ajan joukkojen vahvuus on 230.000 henkilöä, joista yli 95 prosenttia on reserviläisiä. Näin suuren joukon sotilaallisen osaamisen ja kenttäkelpoisuuden ylläpitäminen edellyttää paitsi riittävää kertausharjoituskoulutusta myös laajaa ja kautta koko valtakunnan toteutettavaa, omaehtoista koulutusta ja toimintaa. Tähän toimintaan ja koulutukseen tarjoavat reserviläisille mahdollisuuden Maanpuolustuskoulutusyhdistys ja sen jäsenjärjestöt, joista Reserviläisliitto on suurin.

Nyt käsittelyssä oleva budjettiesitys heikentää vakavalla tavalla reserviläistoiminnan ja -koulutuksen edellytyksiä. Vähenevä toiminta ja koulutus heikentävät reserviläisten sotilaallista osaamista ja yleistä kenttäkelpoisuutta. Tämä puolestaan heikentää Puolustusvoimien sodan ajan joukkojen valmiutta ja toimintakykyä tilanteessa, jossa lähialueidemme sotilaallinen jännite ja aktiviteetti on aiempaa merkittävästi korkeampi ja edelleen kasvusuunnassa.

Reserviläisliitto esittääkin Eduskunnalle hallituksen talousarvioesityksen korjaamista niin, että se on hallitusohjelman hengen ja kirjaimen mukainen myös reservin omaehtoisen toiminnan ja koulutuksen tuen osalta ja, että se vastaa myös lähialueillamme tapahtuneeseen, sotilaallisen tilanteen kiristymiseen. Lisäksi Eduskunnan tulisi edellyttää valtioneuvostolta usealle vuodelle ulottuvaa suunnitelmaa, jossa vapaaehtoisen maanpuolustustyön ja koulutukseen tarkoitettuja määrärahoja kehitettäisiin nykytilanteen edellyttämällä tavalla.

Reserviläisliitto on Suomen suurin maanpuolustusjärjestö, jolla on yli 37.000 jäsentä. Heistä yli 90 prosenttia on suorittanut varusmiespalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen. Liiton paikallisyhdistyksissä reserviläiset voivat ylläpitää ampumataitojaan, fyysistä kuntoaan ja maastotaitojaan. Lisäksi reserviläisillä on mahdollisuus ylläpitää sodan ajan sijoitustensa edellyttämiä tietojaan ja taitojaan myös Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseilla, jonka kouluttajista yli 40 prosenttia tulee Reserviläisliitosta.

Lisätietoja Reserviläisliiton lausunnosta antaa liiton toiminnanjohtaja Olli Nyberg, p. 0400 640 755 tai s-posti olli.nyberg@reservilaisliitto.fi.